

numis vulg. l. Commodissimi, ff. De libor. & posthum. & arg. l. Sancimus C. De testam. & l. Praecipuus, in fin. C. De appell. De iure Communi autem contra electum à duobus partibus Cardinalium obijci non potest quod schedula superabundent, sicut obijci non potest quod Cardinales eligentes sint excommunicati, vel suspensi: cum huiusmodi exceptiones iuris positivi sint, ut in d. c. Licet, adnotantur Compositell. n. 3. Joan. Andr. n. 10. & reliqui Interpretes, ut ibi dixi n. 11. & seqq.

Nec obstant contraria. Ad primum enim responderetur hoc capitulum non habere locum, quando inhabiles ignoranter admittuntur ad eligendum, secundum theoreticam Innocentii quidquid contra scripserit Butr. cuius opinio communiter non tenetur, ut fuit ostensum est supra n. 31. & seqq.

Ad secundum responderi potest Gregorium statuisse, ut schedula numerentur ante quam aperiatur à scrutatoribus, & tunc si apparuerint numero plures quam sint Cardinales, omnes comburantur. Quibus verbis videtur respexisse tantummodo ad illum excessum schedularum, qui reperitur effectus ante inchoatam illarum publicationem: & in hoc tantum actu decrevit schedulas esse comburendas. At verò de excessu schedularum reperto post inchoatam, vel absolutam publicationem scrutini nihil statuit, forte quia vitium sibi fuit sufficienter huic inconvenienti occurrere precipiendo, ut ante publicationem schedulae palam diligentissime numerentur à scrutatoribus; postquam quidem numerationem in conspectu omnium peractam vix putavit posse contingere, ut schedulae excederent numerum Cardinalium; ac proinde de hoc casu veluti raro, aut minus frequenti nihil statuum duxit, arg. l. cura, cum tribus leg. seq.

ff. de legib. Praeterea verò quia si schedulae comburantur priusquam fuerint aperi, & ad novum scrutinium procedatur, cum nondum appareat quae quique suffragia habeant nemo potest conquiri, quod exinde iuri suo, vel famae aliquatenus detrahatur, ut notat Innoc. in r. Publicatio, n. 2. infr. eod. dicens hoc casu Capitulum posse destrui, quia nemini potest iniuri, nec aliqua infamia oritur nominato, cum clausa sint vota. At verò aperi iam schedulae, & scrutinium publicato videtur quodammodo electio initiata, & aliquid jus questum ei, quem constat habuisse duas tertias suffragiorum partes, etiam superfluis non computatis, ut ex dictis patet. Unde schedulae tunc lacerari, aut comburi non possent, nec ad nova suffragia deveniri citra illius iniuriam, quia res non est integra, & nemini licet mutare consilium in alterius praedictum, capite Cum inter Canonicos, infr. eodem lege Nemo, ff. de reg. iur. Item ex novo scrutinio protraheretur electio. Quod est periculosum, praesertim in Electione Romani Pontificis, c. Ubi periculum, infr. eod. lib. 6. & Clem. Ne Romani, eod. tit. Ad quas rationes forte respexit Gregorius IX. dum decrevit, ut publicato scrutinio non liceat electio variari, ut in d. c. Publicatio, infr. eod. & ibi notat gloss. 2. Innoc. Host. Joan. Andr. & reliqui Interpretes. Nobis tamen in his pronunciare non licet Ideoque ad obviandum periculis ab eis non essentur prima Sedes hanc dubitationem deludicet.

Quid autem iuris sit in casu converso, videlicet cum schedulae repertae sunt pauciores numero quam sint Cardinales, scripsi plenè in praedicta decretali, Publicatio, à n. 56. usque in fin.

DE ELECTIONE

Idem Gregorius IX.

CAPUT LVIII.

Publicato scrutinio, variare nequeunt electores: Cum sit facienda collatio, & electio celebranda. Ad quod per superiorem, si oportuerit, compellantur.

SUMMARIUM.

- 1 Scrutinio publicato non possunt electores variare, sed cogi debent ad collationem & electionem.
- Ampliat sex modis à num. 1. usque ad n. 23. & fallit novem, à n. 45. usque ad n. 52.
- 2 Electores dici possunt actu electionis inchoato, licet non consummato.
- 3 Electores publicato scrutinio sunt compellendi ad collationem & electionem à Superiore, ad quem spectat confirmatio.
- 4 Matrimonium tam spirituale, quam carnale non vitiat ex legitima compulsionè Superioris propter principium voluntarium.
- 5 Electoribus cur non liceat variare scrutinio publicato & n. seqq.
- 6 Initium si desit, desit initiatum.
- 7 Matrimonium spirituale quas habet partes.
- 8 Publicationis effectus variis.
- 9 Beneficio etiam absente collato, Episcopus dicitur sanctus officio suo & idè variare non potest.
- 10 Ex scrutinio publicatione an & quale jus acquiratur nominato & n. 20.
- 11 Electores nec singulariter, nec in communi variare possunt scrutinio publicato.
- 12 Variatio sicut post publicationem scrutini non permittitur electoribus, ita nec subsistat in eorum locum.
- 13 Idem in Metropolitano, ad quem jus eligendi sit devolutum.
- 14 Electores post scrutini publicationem excommunicati, ac deinde absoluti variare non possunt.
- 15 Et an possint facere electionem ante absolutionem, remissivo.
- 16 Electoribus asserentibus se non consensisse in eum qui in scrutinio reperitur nominatus, non creditur.

- 17 Scrutatoribus non sibi adhibeatur contra teorem scriptura remissivo.
- 18 Electio cassari non debet nisi ad petitionem contempti, nec per alium, quam Superiorem & interim variare non licet.
- 19 Scrutinio publicato si superveniat defectus in forma, an electores ad novum scrutinium procedentes teneantur eligere jum nominatum & n. seqq. & n. 28. & seqq.
- 20 Ex nominatione jus non acquiritur, nisi nominatio sit sollemnis.
- 21 Electus à minori parte Capitali an & quando sit preferendus, si electio facta à majori parte sit nulla.
- 22 Electores in forma peccatis privandi sunt ea vice potestate eligendi.
- 23 Electio Papa si nulla sit ex defectu forme praescripta in Constitutione Gregorii XV. an Cardinalibus in novo scrutinio liceat variare & n. seqq. usque ad n. 35.
- 24 Electio quomodo nulla ex defectu forme, tamen si adsit consensus eligentium & electi, dicitur Canonice de jure naturalis.
- 25 Et post consecrationem nihil potest obijcere Ecclesia de forma non servata.
- 26 Contrarium n. 28. & seqq.
- 27 Forma in electionibus cur introducta.
- 28 Electus in Papam non servata forma Constitutionis Gregorii XV. non est Apostolicus, sed Apostolicus.
- 29 Subsistat deficiente desit ipsum totum.
- 30 Electio ipso iure nulla an possit confirmari.
- 31 Obligatio naturalis non oritur ex consensu, quando lex postiva resistit actui.
- 32 Idem quando actus peccat in sua forma.

- 33 Vel quando lex detinet actum ipso iure nullum.
- 34 Matrimonium tam carnale, quam spirituale celebratum non servata forma iuris positivi est nullum, etiam in foro conscientiae.
- 35 Scrutinio publicatione inchoata, sed non consummata an liceat Electoribus variare.
- Et quid si publicato scrutinio voto appareant aequalia, num. 36.
- Et an pars minor variare possit accedente majori, numer. 37.
- Et quid si nominatus in scrutinio iuri suo renunciaverit, num. 39.
- Et quid si nototium sit nominatum esse ineligibleem, num. 40.
- Et quid si dubitetur an sit postulandus, vel eligendus, num. 43.
- Et quid in compromissariis eligentibus per viam scrutini, n. 5.
- Et quid in Patronis Ecclesiarum, num. 46.
- 36 Variatio non est prohibita electoribus nisi in praedictum nominati & n. seqq.
- 37 Variare an possit quis consentiente electioni de se facta.
- 38 Electus in scrutinio potest dissentire etiam post electionem sibi praesentatam.
- 41 Nominantes in scrutinio scienter indignum an sint privati pro illa vice potestate eligendi.
- 42 Postulatio & electio sibi invicem adversantur.
- 43 Electio an sit differenda si aliquis publicato scrutinio probare velit nominatum esse ineligibleem.
- 45 Compromissariis, licet procedant per viam scrutini, non tamen arbitrantur ad formam, c. quia propter.
- 46 Patroni tam Clerici, quam Laici variant iudicialitè ante praesentationem; postea verò Laici tantum.
- 47 Crues eligentes sibi potestatem an possint variare.

Publicato. Famofum & quia breve est, per alia verba sic summari potest. Scrutinio publicato non possunt electores variare; sed cogi debent ad collationem & electionem. Hoc dicit & tria facit. Primum dictum ponit. Secundò ejus rationem reddit. Tertio, rationem necessitatis exprimit. Secunda ibi, cum sit. Tertia ibi, ad quod.

Nota primum, ex textu tres actus substantiales electionis per viam scrutini, videlicet: scrutini publicationem, suarationem collationem & electionem in communi, quorum si vel alterum omittatur, non tenet electio, ut c. quia propter, c. Camano, & c. In Genesi, supra eod.

Secundo nota ibi, Electores, congruè dici posse electores, actu electionis inchoato, licet nondum consummato & tunc dicuntur electores quasi electuri secundum Joan. Andr. n. 5. & Card. in 2. notab.

Tertio nota ibi, si oportuerit, compellantur. Electores non esse simpliciter & absolute compellendos ad collationem numeri ad numerum & electionem in communi; sed si opus fuerit. Unde prius moneri debent; ac si resisterint, tunc demum per censuram Ecclesiasticam sunt cogendi ad illarum teltis, ut cap. 1. de testibus cogend. Admonitio enim debet precedere vindictam, ut c. indigne, 12. quast. 2. ut hic per Compositell. num. 7. in ver. si oportuerit. Vel aliter exponere illa verba, ut per Abb. Antiqui. num. 4. in eodem ver. Compulsio autem spectabit ad Superiorem, cuius est electionem confirmare, licet alius non sit ordinarius iurisdictionis secundum Joan. Andr. num. 27. quia ex quo conceditur confirmatio, videtur concessa omnia praesentia, per quae pervenitur ad illam argum. c. Praeterea, de off. deleg. & l. ad rem nobilem & l. ad Legatam, ff. De Procurat. & cum hoc dicto transeant Doctores, licet Abb. dubitet num. 9. v. Ultimo hic quaritur, & ex his collige non vitari electionem propter compulsionem. Quod procedit in hoc specialis casu propter principium voluntarium & consensum ab initio praesentum in scrutinio, secundum Abb. in ultim. notab. & est simile in Matrimonio carnali, quod contrahi non potest si metus, aut violentia intercesserit, c. cum locum de spons. & tamen si praecesserint sponsalia de futuro, compellitur quis contrahere de praesenti, ut c. ex litteris, il. 2. & c. Requisitum, eod. tit. Ergo idem in hoc Matrimonio spirituali, argum. c. Inter corrotalis, de trans. Episc. Sed extra hunc casum non est electio, ubi libertas admittitur eligendi, ut legitur in c. Ubi periculum, §. Ceterum infra eod. lib. 6.

Ultimo nota ex hac decretali duas insignes regulas in materia electionis per scrutinium. Una est negativa, quae non permittit electores variare publicato scrutinio; & sumitur in sensu directo. Altera est affirmativa quae variationem permittit ante scrutini publicationem; & colligitur a contrario sensu. Utramque regulam prosequar faciliore methodo per ampliationes & declarationes reassumendo ea quae in 21. questionibus fuis hic tractat Joan. Andr.

Prima igitur regula est: Publicato scrutinio non possunt

- 48 In postulatione an licita sit variatio publicato scrutinio, & n. seqq. usque ad num. 53.
- 49 Argumentum à contrario sensu est fortissimum in iure & quando secus.
- 50 In postulatione nulla forma reperitur à iure praescripta.
- 51 Nec per eum acquiritur jus postulatio.
- 52 Variare possunt electores ante publicationem scrutini.
- 53 Idem in Superiore, ad quem jus eligendi sit devolutum.
- 54 Et quid si scrutatores recesserint à loco scrutini.
- 55 Scrutinium nondum publicatum an destrui possit de consensu majoris partis capituli etiam sine ulla causa.
- 56 Electio Papa an vitietur ex eo quod aliquot schedulae deperierint ante consummatam scrutini publicationem & n. seqq. usque in fin.
- Et quid si hic casus contingat in scrutinio & accessu, num. 65.
- 57 Actus ex se perfectus & consummatus per contrarium eventum non resolvitur.
- 58 Etiam si postea eveniat casus, à quo non potuit inchoari.
- 59 Forma ubi ex aliquo casu adventitio servari non potest, valet actus etiam tali forma non servata.
- 60 Publicatio electionis si omittatur fraudulenter, non nocet electio.
- 61 Electio non valet si post collationem protrahatur per simplicitatem, vel negligentiam electorum; secus si mala fide.
- 62 Actus imperfectus remanet nullus sine casu, sive casus accidat, ut nequeat perfecti.
- 63 Testamentum inter liberos quamvis valeat sine publicatione, tamen si Testator voluerit illud publicari & ante publicationem obierit, est nullum ex defectu voluntatis.
- 64 Actum nihil dicitur cum aliquid superest agendum.
- 65 Quod pendet non est pro eo quasi sit.

electores variare, id est alium nominare, vel à prima nominatione recedere, ut est textus singularis in materia sua: nam ut advertunt Joan. Andr. num. 23. & Abb. in princ. Olim hac de re varie erant scribentium opiniones. Quidam enim asserbant electores posse variare usque ad inscriptionem electionis. Quidam usque ad confirmationem. Quidam usque ad consensum electi. Alii vero usque ad promutationem electionis, ut notatur in c. Quanto, in gloss. magna, 63. dist. & per Host. in summa eod. tit. §. Utrum variari. Unde ad eorum controversias dirimendas emanavit haec Decretalis. Sed in periculis ratione decisionis Doctores valde torquentur: nam tres rationes, quas primo assignat gloss. 2. videlicet quod per publicationem scrutini res desinat esse integra, quod nemini liceat mutare consilium in alterius praedictum & quod mora in protrahenda electione sit damosa Ecclesiae, concludunt etiam ante publicationem, ut bene deducit Joan. Andr. n. 14. & Abb. num. 2. verbi & primo. Quarta autem ratio, quod per huiusmodi publicationem electio videatur quodammodo initiata, non videtur vera, quia Matrimonium hoc spirituale initiatur per electionem, ut c. Licet de trans. Ergo non ante, quia nihil est antequam incipiat esse, l. ult. ff. de collat. honorum, Oldrad. conf. 180. Quastio est, n. 7. & si desit initiatum, ut inquit Compositell. in c. Quod sicut, n. 17. supra eodem. Quare Joan. Andr. hic n. 15. dicit hanc constitutionem jus novum inducere in eo quod publicatio scrutini impedit variationem votorum. Antea enim nullus ex antiquis tenebat, quod hic dicitur. In hoc autem iure positivo affirmat fuisse arbitrium Pontifici interdiceret variationem publicato scrutinio. Nam si voluisset, utique potuisset illam prohibere, etiam post latum suffragium. Idcirco autem praesens terminum publicationis, quia Matrimonium spirituale habet partes suas, cuius prima est electio, secunda confirmatio, tertia consecratio. Prima pars, quae dicitur electio, similiter habet partes multas quoad formam & tres saltem quoad consensum, scilicet scrutinium, ipsius publicationem & electionem. Cum igitur factus est transitus ad medium, vel duas partes huius partis, praecelusus est variandi editus. Aequa autem fuit haec definitio, ut ipse ait num. 4. ad evitandum infamiam & injuriam nominati, ex quo facta est publicatio. Sic in simili publicato attentionum impedit productionem testium, c. cum venisset, & c. causam de testib. Sic editum publicatum archat, c. i. supra de post. Prael. Ednon sufficit nisi iustitorem revocasse, nisi publice hoc depreciplem, l. Sed si pupillus, §. 1. ff. De instit. act. Verum Abbas tamen lateatur hanc rationem Joan. Andr. esse persuasivam, tamen illam refellit n. 2. col. 3. verbi. Haec sunt in effectu, quia haec decretalis jus novum non inducit, sed est iuris antiqui declaratoria. Unde ipse assignat rationem cur non liceat variare post publicationem scrutini; videlicet quia electores sancti sunt officio suo & ad hoc allegat textum in c. si tibi absenti, de prob. l. 6. ubi si beneficium conferatur absenti, nullum jus illi acquiritur antequam consentiat; & tamen quia eoa-

ea propter formas vel solemnitates omittas, quas jus positivum in electionibus precipit observari, fuit tamen alter canonica de jure naturali: tenet talis electio, & est valida & corroboratur confirmatione secuta, sed contrarium indistincte credo verum. Ita Archid. quem in d. c. Si cui, sequitur totidem verbis. Joannes Andreas in principio in eodem verbo Firmittatis; & consentiunt Butrius, num. 3. Ancharius eodem numero, versione: Quare post Joannem Andream circa principium, versione Quid si confirmatur; & quamvis Lopus concludendo opinionem, distinguit an confirmatio fiat per Papam vel per alium inferiorem; & utique distinctionem sequantur Butrius & alii præcitati: tamen sentit cum Archidiacono in eo quod seclusa confirmatione Papæ ex electione hujusmodi nullum jus acquiratur electio.

His dictis Archid. ad propositum nostrum arbitror duo addi posse. Primum est, quod ubi lex positiva resistit actui, tunc ex consensu nec civilis, nec naturalis oritur obligatio. l. Cum lex. & ibi Bart. ff. De fidejussor. l. Si non sortem, in princ. & ibi DD. ff. De condit. instab. & fuit dictum Petri de Bellapertica, quod sequitur Jas. in l. Cum quis, num. 7. vers. Omnes levibus, C. De jur. & fact. ignorat. Et idem est quando actus qui genitur, peccat in sua forma, ut l. 1. §. Si quis ita, ff. De verb. obligat. & l. 1. §. Eum, qui, ff. De consue. pecun. Jas. in d. l. Cum quis, vers. Omnes levibus. Idemque dicendum quando lex non tantum prohibet actum fieri, sed ulterius si fiat, decernit ipso jure nullum: nam neque hoc casu oritur naturalis obligatio, ut per Jas. ubi supra n. 11. vers. Secundo pondera, & probatur hæc exemplo Matrimonii, quod si contrahatur non servata forma à Concilio Tridentino præscripta in cap. 1. sess. 24. de reform. Matrim. non obstante contrahentium consensu est nullum in utroque foro: & idem patet in professione, quæ si fiat ante annum sexti decimum sextum, vel infra annum probationis ex decreto, c. 15. sess. 25. de regular. est nulla, nullamque inducit obligationem etiam in foro conscientie, ut declarat sacra Congregatio ejusdem Concilii interpret. Ergo similiter hæc Matrimonium spirituale, quod contrahitur per mutuum consensum eligentium, & electio, ut c. Cum inter Canonicos, supra eod. nisi ferretur forma juris positivæ, cum lex resistat actui cum decreto imitanti, naturalem obligationem est non potest, sed in ipso jure nullum, etiam in foro anime. Ad quod facit, quod notatur in cap. Quam sit, in fin. ult. gloss. & in d. c. Quorundam, in ultim. gloss. de elect. lib. 6. Præsertim vero quia etiam consensus sit de jure nature, tamen ut consensus Canonico faciat electionem canonicam non est de jure nature inducendum, sed de jure positivo Ecclesiastico, ut reprobat Ferretti opinioe probavi in c. 1. num. 4. & 13. supra eod. & consequenter nullo modo potest dici canonica electio, quæ à factis Canonibus vel Constitutionibus Apostolicis improbat, argum. c. Imperiali, 25. q. 2. & d. c. Ordinationis 1. q. 1.

Alterum est, quod opinio Innocentii in d. c. Quod si non, habet in ventre limitationem illam, videlicet ubi non oritur scandalum, nec leditur honestas publicæ Jultitiæ, nec generalis Ecclesiæ status. Quæ tria veniuntur in eo casu, in quo quis eligitur in Papam non servata forma Gregorianæ Constitutionis: nam si Cardinales publicato scrutinio ad novam electionem procederent, & variarent alium eligendo, facile posset contingere ut electus in primo scrutinio credens suam electionem canonicam de jure nature generet se pro Papa, idemque faceret electus in secundo scrutinio. Unde aliquando, Deus omen avertat, magnum schisma oriri posset in Ecclesia Dei, quæ tamen dicta sint solius dubitationis gratia, non ut Constitutionem Gregoriam interpretetur, quod nobis non licet.

Fallit primò regula superius proposita n. 5. si publicatio scrutinii sit tantummodo inchoata, & non consummata, tunc enim licet electoribus omnibus in communi, vel majori parte ipsorum variare, quia verba, publicato scrutinio. hic posita denotant actum perfectum, & consummatum, c. In his, de verb. signif. secundum Jo. Andr. hic n. 1. & 26. & Card. in 1. natub.

Fallit secundo eadem regula si publicato scrutinio vota appareant equalia, aut nullus habuerit majorem partem, ut c. In genesi, supra eod tunc enim electores de communi consensu poterunt ad novum scrutinium, vel compromissum procedere, & variare, cum nemini sit jus questum, secundum Innoc. numer. 2. col. 2. vers. Et intellege, Compotell. n. 4. vers. Sed quid si publicato. Holt. n. 9. in ver. Variare, Abb. Antiqui. num. 2. & Joan. Andr. in 17. q. & notatur in c. Ecclesia vestra il. 2. supra eodem in gloss. ult. circa fin. vers. Sed si omnia sint hinc inde equalia: atque ita quod hic dicitur electores publicato scrutinio non posse variare, intellige in præjudicium nominati secundum Goffred. & Joan. Andr. Et facit,

quod notatur in capite Perpetui, infra eod. lib. 6.

Fallit tercio, hæc prima regula in minori parte Capituli, quia non obstante publicatione scrutinii variare poterit accedente majori parte: Ratio est, quia in præjudicium nominati prohibita est variatio, ut prædixi, nominato autem à paucioribus nullum fit præjudicium, cum jus non habeat. Et propterea qui consentit in alium variare potest consentiendo electione de se factæ, secundum Vincent. Compot. num. 5. & 6. & Joan. Andr. in 17. q. vers. Publicato ergò scrutinio. Quod intellige, ut notatur in cap. cum in jure supra eod.

Fallit quarto, si nominatus in scrutinio certior factus de sua nominatione juri suo tacite, vel expresse renunciet: tunc enim Canonici poterunt alium eligere tam ante, quam post publicationem scrutinii propter rationem expressam in præcedentibus fallentibus secundum Compot. num. 6. Nemirum, quia & electio sibi presentata posset dissentire, & integrum esset Capitulo alium eligere, ut cap. cum inter Canonicos, supra eod. & hic notant rsoit. num. 8. vers. Ita dicas & Joan. Andr. in quarta quasi.

Fallit quinto, si per consentiam, vel rei evidentiam notorium esset nominatum in scrutinio esse intelligibilem propter aliquem defectum, hoc enim casu liceret Canonici variare etiam scrutinio publicato, ut notatur in capite cum terra, in gloss. & in cap. Dudum supra eod. imò satis esset non publicare secundum Innoc. hic num. 1. vers. nisi notorium, & Hostiens. num. 9. Sed tu adverte, quia non hoc videtur verum: nam si notorium est jus, vel facti, electio in scrutinio intelligibilem esse, utique Canonici qui elegerunt scienter indignum, illa vice sunt ipso jure privati potestate eligendi & consequenter variare non possunt alium eligendo, ut c. cum in curia, §. fin. cap. Instruct. & c. cum Vintonien. supra eod. Unde Compot. hic num. 1. vers. Quod autem dixi, & Abb. Antiqui. eod. num. declarant hoc habere locum si scrutinium fit nullum propter occultum impedimentum elect. tunc enim bene possunt Canonici alium eligere, nec ostat d. c. cum terra, quæ loquitur de ignorantibus vitium electi & diligentiam adhibentibus, ut ibi notant gloss. fin. med. vers. & loquitur. Sed dicendum est penam d. cap. cum in curia, non incurrere per solam nominationem in scrutinio, sed ad hoc requiri actum consummatum, videlicet electionem in communi prout videtur loqui jura præallegata & hodie est expeditum in c. Perpetuo, de elect. lib. 6. Unde si publicato scrutinio appareat electus, in quem totum Capitulum vel major pars ipsius consensit, intelligibilem esse propter aliquem defectum, puta status, ordinem natalium & hujusmodi; locus erit variationi, nec poterunt Canonici eum eligere si nominaverunt, vel consenserunt in eligendum; & advertebant enim sibi postulatorem in c. unico, de postulat. lib. 6. & tenent hic Joan. Andr. q. 8. & Butr. num. 9. Secus si prohibebit dubitetur an sit postulandus, vel eligendus, quia tunc non poterunt variare, argum. c. Sacris, de sigill. & quod ibi notatur & c. non assumemus, 13. q. 2. Utatur ergo illa forma. Eligo & postulo, ut in d. c. unico & impertit sibi qui exactus ante non inquisiverunt, secundum Joan. Andr. in 9. q. & Butr. ubi supra.

Sed hic incidit questio, quid si publicato scrutinio aliquis dicat se paratum pro impedimento illius, qui habuit majorem partem suffragiorum in scrutinio.

Putant Innoc. & Abb. Antiqui. differendam esse electionem, ne Ecclesia superfluis expensis vexetur, cap. Litteras, probè fin. de restit. spoliat. nec citabitur tunc nominatus, nec procedetur in modum inquisitionis secundum Innoc. Sed hæc non placent Hostiensii, quia ad Capitulum non pertinet has probationes recipere: Eligant ergò & opponens, si velit, jus suum prosequatur coram superiore, ut cap. 1. infra eod. lib. 6. Verum Joan. Andr. conciliando opinionem in 13. quasi. putat primam esse veram, si opponens dicat illum excommunicationis: & est converso si amicus electi dicant illum esse absolutum & velit mittere pro absolute, audietur & idem in similibus casibus sic ad superiorem spectabit hoc decidere secundum Anton. de Butr. n. 13. in fin. Sentit ergò Joan. Andr. secundam opinionem Hostiensis procedere quando partes non habent probationes paratas, quibus incontinenti docere possent de impedimento, vel de illius remotione: & ita transeunt Doctores.

Fallit sexto in compromissariis, qui processerunt ad electionem per viam scrutini; quia tales non ardentur ad formam decretalis, Quia propter, ut ibi notant Doctores, maxime Butr. n. 45. & sic non est de necessitate ut publicato scrutinio sequatur collatio & communis electio. Unde cum cesset ratio hujus cap. licet est variare, c. cum dilecti, supra eod. & ita concludunt hic Joan. Andr. & Cardin. ambo in 19. q. & Butr. n. 17.

Fallit septimo in Patronis Ecclesiarum procedentibus per

viam scrutini, quia possunt variare etiam scrutinio publicato; tum quia non ardentur ad formam d. c. Quia propter, ut de compromissariis dictum est in precedenti fallentia; tum quia actus ipsorum est presentem, non eligere, ut notatur in c. nobis & c. fin. & ibi Joan. Andr. in fin. de jurejur. Quamobrem usque ad presentationem variant indistincte electi & laici, cum non sint functi officio suo, post presentationem vero laici tantum, ut c. cum autem, eod. tit. Ita Jo. An. & Card. hic ambo in 10. q. Butr. n. 18. & Ab. n. 5.

Fallit octavo in civibus eligentibus sibi potestatem, qui variare possunt etiam scrutinio publicato, quoniam eorum electio non est autorizabilis, id est eis delata à Canone: & refert hic Joan. Andr. in 2. quasi. hoc fuisse disputatum in scholis Legistarum & determinatum ut supra & fuit questio Jacob. de Belvis, quam habes in Auth. de Collator. collat. 9. & sequuntur hæc Butr. n. 19. Card. in 21. q. & Anchar. n. 3. vers. secundo casu principali, & Butr. in l. Abjenti, n. 2. de donat.

Fallit nono & ultimo in postulatione, in qua licitum est variare etiam scrutinio publicato: nam etiam gloss. fin. hic. Item gloss. in c. Bone il. 2. & in c. penult. & fin. supra, de post. Porcel. sentiant hæc decretalem habere locum etiam in postulatione per c. In causis, supra eod. & quia utrobique eadem est ratio idemque senserunt Bonaguidus & Guill. Nafio; alii vero excluduntur non esse licitum variare post presentationem postulationis factam Papæ, sed ante licere etiam publicato scrutinio. Primam tamen opinionem indistincte secuti sunt gloss. Joannis in c. De Stracujana, in v. Præstiterunt, in fin. 28. dist. Philip. Goffredus, Bernardus, Compot. & post eos Joan. Andr. hic n. 17. qui post prolixam disputationem tandem in hoc residet, ut liceat à postulatione recedere etiam post publicationem scrutini. Moverunt primo per d. cap. Bone, il. 2. §. Nec nocebat, sup. de postulat. ubi hoc efficaciter probatur per argumentum à contrario sensu, quod est fortissimum, ut c. Ex eo, 15. q. 3. & c. Cum Apostolica, in fine, infra, de his, que sunt à Prælat. ubi concordant. l. 1. §. Hujus rei, ff. De offic. ejus cui mand. est jurisd. Et semper est verum nisi in duobus capitulis. Primum est, ubi illius argumenti contrarium reperitur expellum in jure, ut c. Si quis à simoniacis, 1. quæ l. Conventicula, C. De Episc. & Cler. eum simil. Secundum est ubi verba legis non ponuntur causative, sed narrative, vel advocat. ut notat Specul. in vis de dispensat. & allegat. §. Post hæc, vers. Vel non obstat sensus, & Azo in Brocardis charta 8. sub rubr. Contrarius sensus legis, &c. Quorum neutrum occurrit in terminis prædictæ Decretalis, & Bone, ut optime deducit Joannes Andreas n. 18. & Butr. post eum n. 24. Deinde movetur ex allegatis per eum in solutione contrariorum n. 19. Ad demum quia plures, & majores hæc opinionem sequuntur, ut c. In Canonici, 19. dist. & ita eam communem esse testatur hic Cardin. in 22. q. Non obstat hæc Decretalis, quia loquitur in electione, nec debet extendi ad postulationem; quia diversa est ratio; non enim in postulatione faciendi est collatio, nec postea communis postulatio, cum nulla forma reperitur à jure præscripta in postulatione: nam de electione loquitur Concilium generale in c. Quia propter supra eod.

præterea non videtur requiri tanta solemnitas in actu postulationis, per quem jus non acquiritur; ut hic fatetur gloss. fin. sicut in actu electionis, per quem acquiritur jus. Ad hæc cum in postulatione non sit consensus Matrimonialis, hinc nulla oritur infamia postulato ad d. Decretalem In causis, & ad alia argumenta contraria responde ut hic plenè per Joan. Andr. & Card. ubi supra.

Secunda regula, quæ ex hæc decretali colligitur à contrario sensu, est hujusmodi, videlicet, Electores variare possunt ante publicationem scrutini, & ita licet deducunt Vincent Goffred. & Innoc. num. 2. col. 2. in princ. vers. Item argumento à contrario sensu, Compot. n. 4. in ver. Variare, Holt. in princ. Jo. Andr. & Card. ambo in 2. q. Butr. n. 5. & alii communiter. Et procedit hæc regula non tantum in Canonici, sed etiam in superiore, ad quem propter illorum negligentiam jus eligendi sit devolutum, ut per Abb. Antiqui. num. 4. Et vide quæ dixi supra in tertia ampliatione num. 13.

Sed declarat eadem regula ut procedat antequam scrutatores recedant de loco, ubi vota scrutantur. Secus postquam abscesserint & se contulerint ad locum, ubi sunt alii electores; quia tunc non possunt variare, cum jam cessaverint ab officio, & res non sit amplius integra, arg. c. In causis, supra eod. & c. Præterea infra de rest. cogn. Ita Innoc. hic n. 2. In. Andr. n. 25. & Card. in q. 2. Qui tamen hoc sublimitant nisi toti Capitulo, vel majori parti placeret ut illud scrutinium delrueretur, hoc enim efficere possent etiam sine ulla causa, cum Capitulum quod fecit, ad libitum delruere possit, nulli enim sit præjudicium, nec ulla infamia oritur nominato, cum clausa sint

vota. Verum Compot. & post eum Jo. Andr. num. 26. dicunt hoc posse fieri tantummodo ex justa causa, vel si ante publicationem scrutini perveniret ad illorum notitiam aliquis defectus nominati, ut l. Si autem nascens, C. D. farr. Secus si malitiosè sicut fertur factum fuisse in Ecclesia Eboracensi, ubi unus ex scrutatoribus videns quendam à majori parte nominatum, procuravit perturbationem in Capitulo, ne fieret suffragiorum publicatio. Sed Jo. de Imola hic. num. 5. vers. Adde distis suis duo, tenet cum Innocentio quod indistincte ex quo non est publicatum scrutinium, possit Capitulum, vel major pars ipsius variare, & primum scrutinium dilacerare, & ad novum procedere, per hæc decretalem, quæ variationem interdicit simpliciter post publicationem scrutini. Ergo illam permitit liberè ante publicationem, sumpto argumento à contrario sensu, quod est validissimum, ut dictum est supra n. 49. & hoc satis placet.

Quæro cum in Constitutione Gregorii XV. de Romani Pontificis electione in §. Raritas, statutum sit, ut nemo per viam scrutini, seu accessus habeatur pro electo nisi publicatis omnibus suffragiis: Quid si casu, vel malitiosè schedule aliquæ desuperint, ita ut publicatio perfici non possit: Finge enim post inchoatam publicationem aliquot schedulas esse combustas, vel dilaceratas, aut in terram dilapsas, vel absconditas incuria, vel fraude alicujus, adeo ut reperiri non valeant: Numquid nominatus in scrutinio nihilominus habendus sit pro electo.

Dupliciter hic casus potest contingere. Primò antequam consistet sic nominatum habuisse duas tertias suffragiorum partes, & hoc primo casu si aliquibus votis publicatis nulla alia superint scheda, quæ aperiri & legi possit; absolutum erit sic nominatum non esse electum: non enim habuit suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium, quod est de substantia electionis tam ex Bulla Gregorii in §. Quod si electio, quam ex juris communis dispositione, ut in decretali Licet supra eod. Nec potest plura habere cum nulla alia scheda reperitur, ut per se patet. Si autem schedule non perierint omnes, sed aliquæ superint in calice; satis ambiguum videretur an nihilominus publicatio sit consummanda, an vero deveniendum sit ad novum scrutinium: Fac enim Cardinales Hostiensium ex triginta Cardinalibus præstantibus habuisse in scrutinio novemdecim vota, atque ita unum tantum desisse, ad hoc ut censetur canonicè electus. Fac deinde alteram ex schedulis, dum è calice extraheretur à scrutatoribus in regram cecidisse, ita ut inveniri non possit. Cardin. Holt. instabat ut publicatio compellatur, in qua si vel unam suffragium habuerit, illicò adhibebit se electum. Alii obijciunt publicationem non esse ulterius proseguendam, quia illa perfici non potest, cum desit una ex schedulis ad eam absolvendam necessariis; proindeque instabant ut schedula omnes comburantur, & novum inchoetur scrutinium ad præscriptum Constitutionis. Et quamvis hoc ultimam videatur de jure verius, quia publicatio scrutini inchoata, & nondum consummata, licitum est electoribus variare secundum ea quæ acta sunt in prima Fallentia numer. 35. hinc tamen maxima oriri posset turbaram occasio idemque utile esset illi occurrere Apostolicæ Sedis oraculo. Secundo hic casus potest contingere postquam consistit nominatum habuisse in publicatione scrutini duas ex tribus partibus suffragiorum; & tunc res videtur magis dubia. Favet electioni, quòd peracta fuerit per secreta schedularum suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in conclavi presentium, electi suffragio non computato. In hoc enim consistit demum forma integra per Gregorianam Constitutionem inducta in electione Romani Pontificis, quæ per scrutinium fieri dicitur, ut in d. §. Quod si electio, & casus, vel culpa superveniens non videtur obesse electioni jam perfectæ, & consummatæ, argum. l. 2. ff. De itin. actuque privat. ubi dicitur: Nec enim corrupti, aut mutari quod rectè transactum est superveniente delicto potest, & leg. Patre furioso, ff. De his, que sunt sui, vel alien. jur. Item actus ex se perfectus per contrarium eventum non resolvitur, leg. Donationes, ff. De donat. etiam si postea eveniat casus, à quo non potuit inchoari, l. Si quis alicui, ff. De acquir. heredit. & leg. Si Gaudentius, & ibi Bald. Cod. de contrahen. empt. l. In ambiguis, §. 1. ff. De reg. jur. & regula Factum legitime, eod. tit. lib. 6. Præterea non videtur requiri consummatio publicationis nisi ubi illa fieri potest. Quòd si fortuito aliquo casu, multoque magis dolo, vel fraude alicujus ex electoribus id reddatur impossibile, Sanctissimus non videtur voluisse ad illud adstringere; cum impossibilibus nulla possit esse obligatio, & lex non feratur nisi super possibili, cap. Erit autem lex 4. dist. Et quamvis publicatio requireretur pro forma, tamen ubi forma ex aliquo casu eventitio non potest servari, valet actus gestus, etiam tali forma non servata, ut notant Doctores in l. Turpia, §. fin. ff. De legat. 1. Aym. conf.

Secundo hic incidit questio, quid si publicato scrutinio aliquis dicat se paratum pro impedimento illius, qui habuit majorem partem suffragiorum in scrutinio.

Putant Innoc. & Abb. Antiqui. differendam esse electionem, ne Ecclesia superfluis expensis vexetur, cap. Litteras, probè fin. de restit. spoliat. nec citabitur tunc nominatus, nec procedetur in modum inquisitionis secundum Innoc. Sed hæc non placent Hostiensii, quia ad Capitulum non pertinet has probationes recipere: Eligant ergò & opponens, si velit, jus suum prosequatur coram superiore, ut cap. 1. infra eod. lib. 6. Verum Joan. Andr. conciliando opinionem in 13. quasi. putat primam esse veram, si opponens dicat illum excommunicationis: & est converso si amicus electi dicant illum esse absolutum & velit mittere pro absolute, audietur & idem in similibus casibus sic ad superiorem spectabit hoc decidere secundum Anton. de Butr. n. 13. in fin. Sentit ergò Joan. Andr. secundam opinionem Hostiensis procedere quando partes non habent probationes paratas, quibus incontinenti docere possent de impedimento, vel de illius remotione: & ita transeunt Doctores.

Fallit sexto in compromissariis, qui processerunt ad electionem per viam scrutini; quia tales non ardentur ad formam decretalis, Quia propter, ut ibi notant Doctores, maxime Butr. n. 45. & sic non est de necessitate ut publicato scrutinio sequatur collatio & communis electio. Unde cum cesset ratio hujus cap. licet est variare, c. cum dilecti, supra eod. & ita concludunt hic Joan. Andr. & Cardin. ambo in 19. q. & Butr. n. 17.

Fallit septimo in Patronis Ecclesiarum procedentibus per

12. num. 2. *Et conf. 77. Et num. 7.* Ideoque in partibus, in quibus nullus est Parochus vel Episcopus, Matrimonia constituntur etiam absque presentia Parochi adhibitis saltem duobus testibus, ut olim declaravit sanct. mem. Clemens VIII. ex sententia Congregationis Concilii, & legem non ligare ubi illa de facto servari non potest, in hac ipsa materia electionis tradit Abb. in *cap. quia propter*, §. *Vel saltem prope fin. supra eod. post Joan. Andr. in reg. In toto, in Mercurial.* Ac demum etiam si publicatio omnium, & singulorum suffragiorum electiois; nihilominus quando illa omittitur fraude, & culpa electorum causa nocendi electo, tunc talis omisso non vitiat, ut in solemnibus publicationibus tradit Host. in *d. cap. Quia propter, ad fin. in vers. Solemniter.* Cujus opinionem satis probabilem dicit Abb. *ibidem in §. fin. num. 1.* Fraus enim, & dolus non debet electoribus patrocinari in prejudicium electi, *cap. Cùm universorum de rer. permut. cap. Officium de Testam. & c. Cùm dilectus, de religiof. Domb.* Et in simili quamvis sit unum ex substantialibus requisitis ut post collationem electio fiat incontinenti, nullo scilicet actu extraneo intermedio, aliis non valeat, ut est casus secundum lectionem magis communem in *cap. Cùm post petitam, supra eodem & tradunt protrahitur per simplicitatem, vel negligentiam electorum, vel de consensu electi; secus si mala fide, quod in dubio præsumitur ut omnis fraus excludatur. Ita notabiliter scripsit Host. in *d. cap. Cùm post petitam num. 4. ver. Et hoc quod dicit.**

62. Contra electionem vero urget, quod Constitutio discretis verbis definit neminem in scrutinio pro electo habendum esse nisi publicatis omnibus suffragiis; atque ita certum videtur ante consummatam omnium suffragiorum publicationem negotium electionis non censei absolutum, sed potius esse, ut dicitur, in fieri At quotiescumque negotium non est perfectum, sive causa, sive culpa accidat, ut nequeat perici, actus remanet omnino nullus, ut probat textus in *l. Contractus, ubi Bald. numer. 11. Cod. de fid. instrum. & tradit Anchar. conf. 332. Incipien. Pro Clavari, vers. Pro tanto dico, hoc enim casu capsum non habetur pro completo, ut *l. Quintus, §. An aurum, ff. de aur. & argent. leg. & l. Stipulatio, §. opus, ff. de nov. oper. nunciat. & l. Ex his, C. Quand. dies leg. ced.* Hinc non juvat præscriptio inchoata si fuerit interrupta, *c. Illud, infra de præscript.* Se frustra velociter currit qui priusquam ad metas perveniat, deficit, *capite. Incessum, de penitentia dist. 3. & cap. de renunc. Nec subsistit testamentum inchoatum nondum perfectum. Institutionibus quibus modis testam. infirmen. §. penult. in fin. Ideoque etiam testamentum, quod pater condidit inter liberos, valeat absque publicatione Notarij & alius solemnitatibus, ut *l. Hac consultiissima, §. Ex imperfecto & Aut. Quod sine, cap. de testam.* Tamen si pater post conditum testamentum voluerit, ut illud publicaretur & ante publicationem obierit, testamentum dicitur nullum ex defectu voluntatis, & appellatur potius testamenti præordinatio, quam testamentum, ut consiluit Oldrad. *conf. 119. incipien. Titius condidit testamentum.* Cujus opinio communis est ut testatur Jas. qui in eadem facti specie respondit *conf. 115. vol. 4.* Eodem igitur modo tamen est *cap. Licet de vitanda, supra eod. ille abique ulla exceptione ab universali Ecclesia Romanus Pontifex habeatur, qui a duobus partibus concordantibus electus fuerit, & receptus, ita ut propter contra electionem tunc non possit admitti ejusmodi exceptio, quod vota omnia non essent publicata; tamen quia hodie in Gregoriana Constitutione sancitum est ut nullus habeatur pro electo nisi publicatis omnibus suffragiis: profecto si ante absolutam publicationem perierit schedula, electio nulla dicenda erit ex defectu voluntatis, & potius dici poterit electionis præordinatio, quam electio; nihil enim dicitur actum cum quid superest agendum, *cap. Nihil. 7. quæst. 1. & l. penult. cap. Ad Syllanian. & quamvis principum sit potissima pars civilique rei, lib. 1. ff. de orig. jur. perfectum tamen consilium ex omnibus suis partibus, ut ibi dicitur. Unde libro legato, intelligitur legatus liber scripturâ perfectus, *l. Libe*****

horum. §. *Quod ergo ff. De legat. tertio, & verbo, operis intelligitur opus perfectum, l. 1. §. 1. De verb. signific. & aditum perfectum dicitur quod ita consummatum est, ut usui esse possit, l. ædificia §. Perfectiss, ff. eodem tit. & solvendo nemo esse intelligitur nisi qui solidum potest solvere, *l. Solvendo, ff. de verb. signific. & edere non videtur qui totam stipulationem non edit, l. 1. §. Edere, ff. de edend. facit textus in l. Scyphi, ff. De opt. legat. Præsertim vero, quia Constitutio utitur dictione illa universalit omnibus, que importat, ut nullus censeatur electus si vel unum suffragium restet publicandum, *cap. Si Romanorum 19. dist. 1. 2. ff. de offic. Præsidi. gloss. fin. in cap. Solus de major. & obditi.***

Nec relevat, quod ex votis publicatis appareat nominatum habuisse duas tertias partes. Quia nihilominus electio non dicitur perfecta & consummata; sed informis, cum Constitutio ad hoc requirat ex necessitate, ut suffragia omnia sint publicata. Ad hoc *l. 1. §. Hæc autem verba, ff. Quod jur. & c. In his; infra de verborum significat. Quod vero non formatum 32. quæst. 2. formatum 32. q. 2. & c. Si dignis, cum ibi notat. infra de homicid. Imo verba illa: Nemo habeatur pro electo, nisi publicatis omnibus suffragiis; si sedulo expendatur, nullatenus sunt intelligenda de illo, qui in actu publicationis nondum habuit duas tertias suffragiorum partes; quia hoc modo constitutio esset de indubitabili contra textum in *l. Labes, ff. De Carbon. edit. Neminis enim dubium esse potest de nullitate electionis illius, qui ante absolutam scrutinii publicationem nondum pervenit ad duas partes suffragiorum, & ineptum fuisset super hoc legem condere, cum talis non sit electus etiam si suffragia omnia sint publicata, ut est clarum. Videtur ergo dicendum illa verba esse proprie intelligenda de nominato à duabus partibus, quem Constitutio nihilominus non vult haberi pro electo nisi publicatis omnibus suffragiis, & cum verba sint satis clara, non admittunt interpretationem sermonis, aut conjecturam voluntatis, *l. Periculis §. Argento, ff. De aur. & arg. leg. licet imperator ff. De leg. 1. Socin. ten. conf. 13. Præsum. consultatio, n. 38. lib. 1.***

Porrò si hic casus alicujus schedulæ deperditæ post inchoatam publicationem coningeret non in scrutinio, sed in scrutinio, & accessu; res parum haberet difficultatis. Nemo enim habendus esset pro electo ante completam & consummatam publicationem, etiam si aliquis pervenisset ad duas partes suffragiorum. Ratio est quia post dari casus, ut nominatus à duabus partibus, publicatis postea suffragiis non remaneret canonicè electus, puta si alius quispian in scrutinio, & accessu haberet totidem, aut plura suffragia: nam in suffragiorum paritate neuter est electus; in imparitate vero qui numero suffragiorum superior erit, ut expresse statuitur in Bulla Gregorij in §. *Ac si contingat*: unde cum jus electionis sit in suspensio, & pendat à futuro eventu; nulli potest censei jus acquisitum antequam, ex publicatione omnium suffragiorum appareat electum non solum habuisse duas tertias suffragiorum partes, sed etiam neminem alium habuisse in numero suffragiorum superiorem, vel æqualem ex his, que notantur in *cap. Cumanus, supra eod. nam quod pendet, non est pro eo quasi sit, dicit textus in l. Si damnus, §. Quod pendet, ff. De reg. jur. & notatur in cap. 2. infra de appellat. & quod incertum est, per inde est ac si non esset, *l. Duo sunt Titij ff. De testam. & l. Si ita fuerit, ff. De reb. dub. & facit quod in proposito scripsi in cap. Massana, num. 23. & sequentibus, supra eodem.* Fortè expediret ut Beatissimus Romanus Pontifex ad obviandum periculis declararet, ut si casu, vel culpa, dolove malo alicujus accidenti ut publicatio suffragiorum compleri non possit; nihilominus schedulæ quæ superfuerint, aperiri debeant, ilique intelligatur Canonice electus, qui in scrutinio habuerit suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in conclavi presentium, suffragio electi non computato. In scrutinio vero & accessu similiter is habeatur pro electo, qui ad duas suffragiorum partes pervenerit, nisi quispiam alius habuerit totidem, vel plura suffragia: quo casu in paritate neuter censeatur electus; in imparitate vero qui numero suffragiorum erit superior. Salvo, &c.*

DE TRANSLATIONE EPISCOPI

Innocentius III. Antiocheno Patriarcha.

CAPUT I

CUm ex illo generali Privilegio, quod beato Petro, & per eum Ecclesie Romanæ Dominus noster indulgit, Canonica postmodum manaverint instituta continentia majores Ecclesie causas ad Sedem Apostolicam referendas: ac per hoc translationes Episcoporum & sedium mutationes, ad summum Apostolicæ Sedis Antistitem de jure pertineant; nec super his quidquam, præter ejus assensum, debeat immutari: Miramur quòd L. Apamen. electum in Tripolitanam Ecclesiam translulisti: & novo quodam mutationis genere parvificali majorem & magnum quodammodo minorasti, Episcopare Archiepiscopum, imò potiùs dearchiepiscopare præsumens. Licet enim dictus L. nondum fuisset in Archiepiscopum consecratus, confirmationis tamen munus receperat & Archiepiscopalia (quantum ellicuit) ministrarat: sicut nobis ex ipsius relatione innotuit, qui se Valien. Episcopum asseruit confirmasse. Ne igitur perpetrandi similia cæteris audacia tribuatur, te ab Episcoporum confirmatione duximus suspendendum.

SUMMARIUM

- 1 Patriarcha, qui confirmatum in Archiepiscopum transfere ad Sedem Episcopalem, ad Episcoporum confirmationem suspenditur.
- 2 Causa majores Ecclesie ad Papam pertinent non ex vi reservationis Apostolicæ, sed ex institutione divina.
- 3 Et hæc auctoritas ab inferioribus acquiri non potest consuetudine, aut præscriptione etiam immemorabili.
- 4 Consuetudo contra jus divinum est corruptela & omnino impræscriptibilis.
- 5 Papa in spiritualibus omnia potest, & nullus potest quærere possessionem que illi præjudicat.
- 6 Præscriptio non currit contra Ecclesiam Romanam respectu supremæ potestatis.
- 7 Homini proprii expressio in materia dignitatem concernente non restringit dispositionem ad personam.
- 8 Translationes Episcoporum, & sedium mutationes sunt ex majoribus Ecclesie causis.
- 9 In dignitatibus Ecclesiasticis non licet de majori ad minorem transire, & num. 15.
- 10 Declaratur, num. 20. & seqq.
- 11 Renunciatio Episcopis non valet, nisi per Papam fuerit admissa.
- 12 Episcopus, qui propria auctoritate ad aliam Ecclesiam se transferre cœperit debet utraque.
- 13 Episcopus, qui infra sex menses manus consecrationis non suscepit, est in jure privatus Ecclesia.
- 14 Non tamen potest cedere proprio auctoritate, nisi factum sit notorium vel declaratum per sententiam sed bene potest, ac debet eandem licentiam suscipere num. 14.
- 15 Ab Episcopatu ad Scholasticum transire non licet.
- 16 Translatio Episcopi requirit causam utilitatis, vel necessitatis Ecclesie, & aliter transiens dicitur spiritualiter adulter, num. 18.
- 17 Papa solus dissolvit spirituale conjugium non humana sed divina auctoritate.
- 18 Subreptitia est imperatio dignitatis facta sub narrativa cessione Episcopatus, si cessio facta sit invalida.
- 19 Archiepiscopo, qui ex justa causa cessit, licet de Episcopo facta vacante provideri potest.
- 20 Imò & de Parochiali.
- 21 Secus si cessio facta fuerit in fraudem ad obtinendam Episcopatum locupletem.
- 22 Sed qui fraudem allegat, probare debet.

Cum ex illo Patriarcha, qui confirmatum in Archiepiscopum transfere ad sedem Episcopalem, ad Episcoporum confirmationem suspenditur. Hoc dicit Joan. Andr. Bald. Bellam Butr. Cardin. Anchar. Imol. & Joan. de Anan. Aliqui allegant etiam Abbatem Siculum, sed per errorem, quia non scripsit super Capitulis hujus tituli, & in ejus Commentariis inserere fuerunt lecture Joan. de Imole. Dividitur in quatuor partes. Prima probat translationem Episcoporum soli Papæ competere. Secunda narrat reprehensibile factum Patriarchæ ibi, miramur. Tertia tacite questionem responderi ibi, licet. Quarta penam imponit ibi, ut igitur.

Nota primò, ex principio litteræ, majores Ecclesie causas ad summum Pontificem pertinere, non ex vi reservationis Apostolicæ, sed ex institutione Divina, concordat *cap. Datum, 3. quæst. 6. ibi, Domino institente ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem, atque optem omnes majores Ecclesie causas, & judicium Episcoporum recurrant.* Et scripsi plenius in *cap. Periculis §. num. 28. usque ad n. 72. & præsertim num. 56. infra de offic. ordin.*

Ex quo notabiliter infero, ut hæc auctoritas cognoscendi, aut decidendi majores Ecclesie causas ab Episcopis, & aliis inferioribus acquiri non possit consuetudine, aut præscriptio. Fagnan. in *l. Lib. Decretal.*

tione etiam immemorabili, quia talis consuetudo, cum sit contra jus divinum, est corruptela, & omnino incomprehensibilis, *cap. fin. supra de consuetud. & notat Innocent. in cap. Bonif. 2. sanò ante numer. 2. de solut. Prælat.* dicent contra Papam, quia circa spirituales jurisdictionem omnia potest, & plenitudinem potestatis habet, nullus potest quærere possessionem que ei præjudicat, cum illam habeat à Domino tantum: & ideo est immutabilis, *capite. In novo, & capitibus sequentibus 21. dist. 85. Omnis 32. distinctione, capite Imperator 96. distinctione & §. 2. distinctione 5. Sequitur Abbas consilio 82. Quamquam paulò post præsertim, verbo Quia licet, libro 1. ubi ait contra Ecclesiam Romanam, non currere prescriptionem respectu supremæ potestatis, sicut nec contra Deum cuius vices gerit. Ad hoc bonus textus in capite *Nemo 16. quæstione 3. & facit lex Completa, codice de præscriptione 30. vel 40. numerum 3. & hic junge quod plene notavi in capite Consuetudines, supra de consuetudinibus.**

Secundo nota ibi, lege *Asanensem Archiepiscopatum*: quòd in materia dignitatem concernente, expressio proprii nominis non restringit dispositionem ad personam; sed realis censeatur dispositio; & sic potentius operatur natura subiectæ materie quam proprii nominis expressio, *Burtius & Imola hic n. 2. D 4.*

Tertio nota ibi. Translatio Episcoporum & capite Inter majores Ecclesie causas reventi Episcoporum translationes ac Sedium mutationes, capite Omnis qui generat, capite Et temporis qualitas 7. quæstione 1. capite Quod translationem de Officio Legati & infra eadem per totam. Imola hic, num. 5. & reliquis omnes.

Quarto nota ibi, Episcopate Archiepiscopum: imò potius dearchiepiscopate præsumitur. In dignitatibus Ecclesiasticis non esse licitum descendere: id est de majore ad minorem transire, ut hic est expressum & in capite Legimus in fine ibi: Qui provehitur, de minori ad majus provehitur 93. distinctione & in capite Licet, verbo Quod si ad majorem; & ibi glossa 2. infra eodem; Butrius & Imola hic, num. 7. Nam gradatim conferuntur honores, lege Ut gradatim, ff. De numero & honore: quod latius examinabitur infra, numero 15.

Ex hoc infero ad dubium propositum in Sacra Congregatione rerum Consistorialium habita die 28. Januarii 1649. Super transitu electi Sancti Jacobi de Cuba in Indias Occidentales ad Scholasticam Ecclesiam Salamantina. Facti testes sic se habet.

Martinus de Celaga Ocariz à Rege Catholico presentatus ad dictam Ecclesiam Sancti Jacobi, fuit de ea provisorius in Consistorio die 20. Novembris 1645. qui tamen die 22. Octobris immediate præcedentis, fuerat presentatus ad dictam Scholasticam Ecclesiam Salamantina, die vero 28. Decembris ejusdem anni constituit Procuratores tam ad cedendum juri sibi competenti ad dictam Ecclesiam de Cuba, quam ad procurandam provisionem dictæ Scholasticæ; & tubante 14. Maii 1646. supplicatio super provisione ejusdem Scholasticæ expedita fuit, in qua leguntur verba infra scripta, videlicet: Supplicat igitur Sæ. Martinus &c. Electus Sancti Jacobi de Cuba &c. quatenus sibi qui electioni de sua persona ad Ecclesiam Sancti Jacobi de Cuba, auctoritate Apostolica factæ munere consecrationis minime suscepto renunciavit ipse gratiam faciendo &c. Scholasticam predictam conferre; &c. Ipse nunc in pacifica possessione pervererat, Rex Catholicus ad dictam Ecclesiam Sancti Jacobi de Cuba uti vacantem per liberam ejus cessionem alium presentavit.

Dubitatur est, numquid Ecclesia Sancti Jacobi vacet & quomodo, quatenus non vacet, an cessio electi sit admittenda.

Dictum est primò Ecclesiam hanc non vacare per cessionem, quia electus dederit mandatum ad cedendum: tamen nullibi apparet hujusmodi cessionem à Sanctissimo fuisse admittam; nam in supplicatione renunciatio fuit simpliciter narrata nec pro illius admisione supplicatum fuit; sed tantummodo pro provisione Scholasticæ prævia dispensatione, quatenus opus esset. Et Sanctitas sua provisionem & dispensationem petitam concessit; sed renunciationem nullatenus admittit, prout requirebatur ad hoc ut Ecclesia vacaret, ut capite Inter corporalia, capite ultimo infra eodem. atque Episcopus qui propria auctoritate relicta sua Ecclesia ad alium se transfert, carere debet utraque: ut statuitur infra in capite Quanto.

Similiter dictum est eandem Ecclesiam non vacare ob non susceptum munus consecrationis infra sex menses ad præscriptum. capite Quoniam 75. distinctione, capite Quoniam 100. distinctione & Concilii Tridentini sessio 23. capite 2. quandoquidem de hoc nullatenus constat; concessio enim electi facta in supplicatione, emanavit die decima quarta Maii 1646. Et provisio in Consistorio facta fuerat die vigesima Novembris immediate præcedentis; & sic semel tempus ad munus consecrationis suscipiendum, nondum effluerat; sed adhuc supererat sex dies, infra quos bene illud suscipere poterat. Sed esto infra sex menses non fuisset consecratus, tamen ex eo, quod titulus electi redactus esset ad non titulum, non liceat ei cedere sine auctoritate Papæ, nisi factum esset notorium, vel declaratum per sententiam: ut tradit Antonius de Butr. in capite Nisi eum pridem numero 8. vers. Inferius secundo de renunciat.

Rursus dictum est cessionem Episcopatus non esse admittendam, quia hujusmodi transitus ab Episcopatu ad minorem dignitatem est contra Canonicam instituta, ut hic, & in concordantibus supra citatis in quarto notabili, nec ulla affertur causa, que iustificet translationem, & tamen, ut legitur in e. mutationes 7. quæst. 1. mutationes Episcoporum scite communi utilitate, atque necessitate fieri licere, & infra. Non enim transit de civitate ad civitatem, nec transfertur de minori ad majorem, qui hoc non ambitu, nec propria voluntate facit, sed aut à propria Sede pulsus, aut necessitate coactus, aut utilitate loci, aut populi, non superbe, sed humiliter ab aliis transiit, & inthronizatus est, concordat e. habit frater eadem caus. & quæst. & c. Quamvis infra eod. ibi, non enim homo, sed Deus separat

In Sacra Congregatione rerum Consistorialium, dictum fuit prædictæ Ecclesie provideri posse uti vacantem certo modo quem Sanctitati suæ placeat habere pro expressis; sed hoc Sanctissimus facti sibi relatione non probavit: unde eandem iterum proposita in Congregatione habita, die sexta Augusti 1649. resolutum fuit cessionem posse à Sanctissimo admitti.

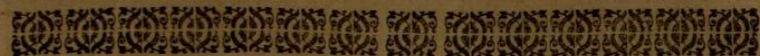
quos Romanus Pontifex (qui non puri hominis, sed veri Dei vicem gerit in terra) Ecclesiarum necessitate, vel utilitate pensat, non humana, sed divina potius auctoritate disjicit. Idque iure merito, quia dissolutio spiritualis conjugii, quam Deus suo iudicio servavit, ut in cap. Inter corporalia in rã eod. requirit causam gravem, sicut requirit dissolutio Matrimonii carnalis non consummati, ut notatur in e. ex justis de cony. conjurat. Idemque inevitabilem necessitatem exigat text. in e. Sicut vir. 7. q. 1. Et aliter transiens dicitur spiritualis adulter, ut ibi, & in e. Sicut a terens eodem caus. & quæst.

Potremò dictum est, provisionem, ut præfertur factam de Scholastica esse subreptam; quia electus narravit in supplicatione se renunciale juri sibi competenti ad Ecclesiam de Cuba: quæ verba intelliguntur de renunciatione valida, l. 4. §. Contentatum, ff. De re judicat. & tamen renunciatio fuit nulla cum per Papam non fuerit admittita, ut in d. e. Quanto infra eod. Nec potuit appellari renunciatio, & sic fuit obreptum Papæ, ex traditis per Abb. in conf. 98. in casu. 4. in fin. & num. 50. vers. Non visat. secundum motum lib. 1. Sanctissimus autem providit de Scholasticæ cum supposito renunciatio, scilicet validæ, sed non dispensavit cum eo, ut non obstante, quod adhuc retineret Episcopatum, posse assequi aliud beneficium incompatibile.

Potremò si electus antea cesset Episcopatus de licentia Summi Pontificis, & multo potius cessante omni fraude fuisset provisus de Scholastica, non obstat hæc Decretalis ut pulchre determinat Holstensis hic num. 7. ubi querit quid si Archiepiscopus ex iusta causa cessit, namquid ei poterit de Episcopatu aliquo vacante provideri? Et respondit, posse, dicens sic fuisse judicatum per Clementem IV. quando Nel Franciscus Archiepiscopus Salisburgensis cessit, & Dux Polonie ad eandem Ecclesiam promotus exiit, & prædicto Archiepiscopo de Episcopatu Isoniensi Ecclesie etiam eodem Salisburgensi. subiecte provisum fuit. Nec obstat, quod hic dicitur; quia in provisione non dearchiepiscopatur, imò quando cessit, dearchiepiscopus fuit, & remanuit tantum Episcopus, cui propterea licet de Episcopatu provideatur; unde etiam est, ut talis possit in alterius Ecclesie Episcopatum licite postulari, c. Post translationem infra de renunciat. c. fin. supra de postulat. Prælat. & consequenter non obstat, quod videtur descendere: imò enim eo tempore, quo ei provideatur, non descendit, sed potius ascendit, cum de nullo Episcopatu ad Episcopatum ascendat, ut patet in e. infra de ordina. ad Episcop. Imò in provisione non inspicitur ascensus, quia potius subalternationi necessitate subvenitur; unde in tali casu etiam de Parochiali Ecclesia provideatur, ut in e. Ad justitiam infra de Renun. fortis ergo de Episcopatu, c. Vestralis 7. q. 1. Nec obstat, quod hoc potest fieri in fraudem, & aperiretur via ambitioni, ut si habens remota Archiepiscopatum procurare cessionem ad hoc, ut possit promoveri ad Episcopatum locupletem, quod est vitandum, argum. c. Quoniam 75. penult. infra de divort. cum suis concordat. Quoniam, ut responderi Hæc ubi supra, Papa, ad quem solum spectat hujusmodi cessionem admittere, potest sibi cavere diligenter inquirendo de causa cessionis. Quod si de fraude constaret, non esset cessio admittenda, nec provisio facienda: qui tamen fraudem allegat, illam probare debet, l. Quoties §. Qui dolo, ff. De probat. Ita Holsten. cui totidem serè verbis consentiunt hic Joan. Andr. num. 4. Butr. num. 17. vers. Quia Archiepiscopus, & Imol. num. 14.

Veram hæc doctrina non applicatur casu, de quo agitur, quia electus non renunciavit prius Episcopatu; sed actus fuerunt contemporanei, & correspondentes, quia eodem contextu cessit, & ad Scholasticam se transiit, & sic de majore dignitate ad minorem descendit contra dispositionem hujus cap. Quinimò nec cessit saltem valde cum cessione non fuerit admittita, ut dictum est supra. Quia tamen per triennium & amplius dilatat suscipere munus consecrationis; & idem est ipso jure privatus Ecclesia ex Decreto Concilii Tridentini, capite 2. sessio 23. Quamvis propria auctoritate cedere non possit, cum factum non sit notorium nec declaratum per sententiam, secundum ea que dicta sunt supra, num. 14. nihilominus potest ac debet cedere licentiam postulare, cum privato tituli impediat Officii executionem ac Beneficii retentionem, ut capite Nisi eum pridem, §. Propter conscientiam, cum ibi notatur per glossam in verbo Sed duntaxat circa finem, infra de renunciatio.

In Sacra Congregatione rerum Consistorialium, dictum fuit prædictæ Ecclesie provideri posse uti vacantem certo modo quem Sanctitati suæ placeat habere pro expressis; sed hoc Sanctissimus facti sibi relatione non probavit: unde eandem iterum proposita in Congregatione habita, die sexta Augusti 1649. resolutum fuit cessionem posse à Sanctissimo admitti.

DE TRANSLATIONE EPISCOPI

Idem Innocentius III. Episcopo ex Petro Scholastico Moguntinen.

CAPUT III.

Quanto personam Hildefemenn. Episcopi, & infra. Ipse verò relicta Hildefemenn. Ecclesia ad Heribopolenn. Ecclesiam auctoritate se propria transtulit. Non attendens quod veritas in Evangelio protellatur: Quos Deus conjunxit, homo non separet. Potestatem transferendi Pontifices, ita sibi retinuit Dominus, & Magister, quod soli Beato Petro Vicario suo, & per ipsum successoribus suis, speciali Privilegio tribuit, & concessit, sicut testatur antiquitas, cui decreta Patrum sanxerunt reverentiam exhibendam, & evidenter asserunt Sacrorum Canonum sanctiones. Non enim homo, sed Deus separat, quos Romanus Pontifex (qui non puri hominis, sed veri Dei vicem gerit in terris) Ecclesiarum necessitate vel utilitate pensata, non humana, sed divina potius auctoritate dissolvit: & infra. Ne autem facti perveritas transeat præsumptoribus in exemplum (quod quidem si verum est, non potest non esse notorium) ipsi præcipimus, ut administrationem Heribopolenn. Ecclesie penitus derelinquant: & infra. Cæterum quoniam Heribopolenn. Ecclesie Canonici, vota sua in ipsum profusus illicite contulerunt, volentes (sicut dignum est) ut in eo puniantur, in quo peccaverunt, eligendi eos hac vice suspendimus potestate, & infra. Quia verò Hildefemenn. Ecclesiam, cui fuerat alligatus, undè secundum Apostolum solutionem querere non debebat, nimis improbe dereliquit: ne ad ipsam redeat ulterius, districtius prohibemus: cum secundum traditiones Canonicas, qui ad majorem se plebem transtulerit, à Cathedra repelli debeat aliena, & carere propria, ut nec illis præsideat, quos per superbiam sprexit, nec illis, quos per avaritiam concupivit.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus, qui propria auctoritate de sua Ecclesia se transferat ad aliam, carere utraque.
- 2 Evangelii locus: Quos Deus conjunxit, homo non separet, intelligitur de Matrimonio tam spirituali, quam carnali & num. 63.
- 3 Argumentum à Matrimonio carnali ad spirituale, validum est.
- 4 Erroris error circa Sacramentum Matrimonii.
- 5 Matrimonium spirituale cum Ecclesia contrahitur ab Episcopo tantum, non autem ab inferioribus Prælatibus.
- 6 Episcopus solus de jure communi habet ius deferendi anulum.
- 7 Matrimonium spirituale in latiori significatione qui dicitur cum Ecclesia contrahere.
- 8 Consistorium Dei & Papæ unum & idem est censendum.
- 9 Appellare non licet à sententia Papæ ad tribunal Christi.
- 10 Translatio Episcopi fieri non potest, nisi à Papa.
- 11 Papa an possit Episcopum invitum transferre laicissimè dicitur usque in finem.
- 12 Episcopus electus, & confirmatus, sed nondum consecratus, non potest invitum transferri ad alium Episcopatum.
- 13 Episcopus electus non potest invitum consecrari, sed satis est, ut dignitatis cedat.
- 14 Character sacramentalis non imprimitur practice coactio.
- 15 Papam non posse Episcopum transferre invitum, quibus rationibus probatur & numeris sequentibus usque ad numerum 32.
- 16 Episcopus per translationem absolvitur à vinculo Prioris Ecclesie non purè, sed sub conditione, quatenus consentiat. Declaratur numero 91.
- 17 Matrimonium spirituale instar carnalis initiatur, firmatur & consummatur.
- 18 Crescere invitum nemo cogitur.
- 19 Dei sine Matrimonio esse non potest.
- 20 Dotis promissa intelligitur sub conditione, si nuptia fuerint secuta.
- 21 Translatio quantumcumque pura intelligitur sub conditione si nuptia cum secunda Ecclesia secuta fuerint.
- 22 Donata rei acquiritur donatori, sed non irrevocabiliter, quia potest illam rescipere.
- 23 Consensus sicut acquiritur in Conjugio spirituali contrahendo: ita & in dissolvendo.
- 24 Declaratur num. 91.
- 25 Matrimonium tam spirituale quàm carnale, ad tempus contrahi non potest.
- 26 Filius adoptivus temporalis abhorret lex.
- 27 Translatio quis non dicitur, nisi secunda Ecclesia possessionem quaesierit.
- 28 Contrarium numero 99.
- 29 Beneficia promoti ad Episcopatum non vacant ante illius consecrationem & adeptam possessionem Ecclesie.
- 30 Idem si provisus fructus Episcopatus non accepit, eò quid ad certum tempus alteri debeatur.
- 31 Beneficia electi & in Curia consecrati conferuntur ex solo Curie etiam ante adeptam Ecclesie possessionem.
- 32 Possessio non acquiritur sine animo.
- 33 Episcopus, quem non crimen, sed infirmitas ab officio abducit, Ecclesie privari non debet invitum.
- 34 Papam posse pro libito voluntatis Episcopum transferre invitum qui auctores senserint.
- 35 Ecclesia vacat eo ipso, quod Papa invitum transfert, nec ad eam datur regressus.
- 36 Episcopus quoad translationem liberum assensum non habet, sed Monacho æquiparatur, num. 37.
- 37 Declaratur num. 75.
- 38 Ecclesia potest agere contra Episcopum translatum, ut recedat.
- 39 Episcopus ab initio nemo cogitur fieri invitum.
- 40 Monachus non potest contradicere Superiori & cum transferenti de Monasterio ad Monasterium & num. 75.
- 41 Beneficia omnia mundi sunt manualia Papæ.
- 42 Declaratur, num. 77.
- 43 Papa in beneficiis est pro ratione voluntatis & n. 4. 6.